

CHAPTER «PHILOLOGICAL SCIENCES»

ECOTRANSLATION TACTICS FOR ENGLISH MEDIA TEXTS ON CLIMATE CHANGE IN THE UKRAINIAN CONTEXT

ТАКТИКИ ЕКОПЕРЕКЛАДУ АНГЛІЙСЬКИХ ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТІВ ПРО КЛІМАТИЧНІ ЗМІНИ В УКРАЇНСЬКОМУ КОНТЕКСТІ

Nataliia Bilous¹

Liudmyla Diachuk²

Inna Dovzhenko³

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-631-7-16>

Abstract. *The aim of this study* is to analyze the tactics of eco-translation in English journalistic texts addressing climate change issues, considering terminological accuracy, stylistic nuance, and cultural adaptation. In the modern, globalized world, where the ecological crisis is becoming increasingly relevant, an effective interlingual rendering of environmental information is a crucial condition for fostering environmental awareness and Ukraine's integration into the international ecological discourse.

The research methodology is based on a combination of general research methods, including analysis and synthesis, induction and deduction, and observation, which are used to systematize achievements in theory and practice in the humanities, particularly in linguistics. The method of systematizing scientific references, component analysis of lexical units, the method of continuous sampling, as well as a comparative analysis of

¹ Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation,
State University of Trade and Economics, Ukraine

² Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation,
State University of Trade and Economics, Ukraine

³ Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation,
State University of Trade and Economics, Ukraine

English and Ukrainian journalistic texts, were used. The material for the study was authentic English publications on climate change, which allowed to examine the features of translation decisions in real discourse.

As a result of the study, three main tactics of eco-translation were identified: maintaining terminological correspondence, preserving stylistic coloring, and cultural adaptation. It was found that the most commonly used methods of reproducing environmental terminology are loan translation, transcoding, descriptive translation, modulation, and semantic substitution. To preserve stylistic expressiveness, transformations such as modulation, loan translation, loan translation with semantic substitution or descriptive translation, and direct equivalent are used. In this case, metaphors, inversions, rhetorical questions, and other figurative means are fully preserved, or images and structures that are inherent in the target language are replaced. When dealing with culturally marked concepts, a strategy that combines loan translation with explanation or substitution by a functionally relevant equivalent, along with descriptive translation and loan translation only, is effective.

Special attention is paid to the principles of eco-translation, including accuracy, naturalness, terminological adequacy, intercultural adaptation, and creativity. These principles ensure not only linguistic correctness but also communicative effectiveness of translation, contributing to the preservation of the pragmatic potential of the original.

The theoretical significance of the study lies in clarifying the concept of eco-translation as a separate area of translation studies, defining its principles, and systematizing translation tactics that ensure the effective reproduction of environmental discourse. *The practical implications* of the study are in creating methodological foundations for the translation of environmental media texts, which can be applied in the professional activities of translators, teaching translation disciplines, and the development of educational programs on eco-translation. The proposed tactics contribute to improving the quality of interlingual environmental communication, ensuring accurate and stylistically relevant conveying of environmental information adapted to the Ukrainian cultural context. The study results can be applied when compiling terminological glossaries, editing media texts, and in the work of proofreaders, particularly in areas such as sustainable development, climate policy, and environmental protection.

The value and originality of the work are based on a comprehensive approach to analyzing eco-translation, which combines linguistic, stylistic, and cultural aspects, as well as a practical orientation to the modern challenges of environmental communication.

1. Вступ

Екопереклад є важливим напрямом сучасної перекладознавчої науки, що зосереджується на передачі екологічної інформації у відповідних мовних і культурних контекстах. Проблематику екоперекладу та екологічного дискурсу в українському і світовому науковому просторі висвітлюють низка праць. Теоретичне підґрунтя сучасної екошколи перекладознавства закладено у монографії Hu G. Учений розглядає переклад як екосистему взаємодії мови, культури й середовища, формулюючи принципи «адаптації та відбору». Ця концепція стала методологічною основою подальших досліджень з екоперекладу [20]. У дослідженні Бойко Я. В. порушено питання формування терміносистеми екоциду в англійсько-українському перекладі. Праця є вагомим внеском у стандартизацію еколексики в українському контексті [4]. Когнітивний підхід до екологічного дискурсу представлено у роботі Жихаревої О. О. Дослідниця розкриває взаємозв'язок мовних і концептуальних структур, акцентуючи на ролі метафоризації у відображенні екологічних смислів. Хоча перекладознавчий аспект у статті розроблено частково, її теоретичні положення є важливими для розуміння когнітивної бази екоперекладу [6]. Стислий, але змістовний огляд стратегій і тактик екоперекладу подає Поворознюк Р. В. Науковиця узагальнює принципи екоорієнтованого перекладу, наголошуючи на збереженні екологічних цінностей у міжкультурній комунікації [23]. Технологічний аспект еколінгвістики розкрито у праці Araújo L., Reimerink A. та Benítez P. F., де запропоновано використання інструменту *EcoLexiCAT* для перекладу екологічних текстів. Автори демонструють, як когнітивно-термінологічні бази підвищують точність перекладу, поєднуючи теорію й практику [22].

У сучасному світі проблема зміни клімату посідає центральне місце в глобальному інформаційному просторі. Публіцистичні тексти, присвячені кліматичним змінам, відіграють ключову роль у формуванні громадської думки, мобілізації суспільства та стимулюванні

екологічної свідомості. Їх переклад українською мовою має важливе значення для інтеграції України в міжнародний екологічний дискурс і забезпечення доступу широкої аудиторії до глобальних екоідей. Водночас переклад таких текстів становить значну лінгвістичну й культурну складність, адже потребує не лише адекватної передачі змісту, але й збереження прагматичного потенціалу, емоційної виразності та авторського задуму. Тому постає необхідність визначення оптимальних тактик екоперекладу англomовних публіцистичних текстів про кліматичні зміни, що дозволили б поєднати автентичність оригіналу із зрозумілістю та культурною релевантністю для українського читача. Таким чином, дослідження стратегій екоперекладу англomовних публіцистичних текстів про кліматичні зміни є актуальним як у теоретичному, так і в практичному аспектах. **Мета** дослідження полягає в аналізі стратегій та тактик екоперекладу в англо-українському контексті. Поставлена мета передбачає вирішення таких основних **завдань**: дослідження теоретичних засад екоперекладу; аналіз стратегій екоперекладу в англо-українському контексті.

У процесі дослідження використовувалися такі **методи**: метод систематизації, метод компонентного аналізу, метод безперервної вибірки, а також порівняльний аналіз лексичних одиниць (термінів) мовою оригіналу та їх переклад українською мовою. **Матеріалом дослідження** слугують публіцистичні тексти з екологічної тематики, зокрема щодо кліматичних змін, опубліковані у *The Guardian*, *BBC*, *Euronews* та *Collins Dictionary*.

2. Ключові принципи екоперекладу

З огляду на глобалізацію, екологічні проблеми стають дедалі більш актуальними, і переклад як засіб комунікації набуває важливості для популяризації екологічних ідей, пропаганди сталого розвитку та підтримки заходів, спрямованих на збереження навколишнього середовища. Таким чином, екопереклад (eco-translation) стає відносно новою категорією у сучасному перекладознавстві, що тісно пов'язана з міжкультурною комунікацією, екологічними проблемами, науковими розробками в галузі охорони навколишнього середовища, а також точним відтворенням змісту у перекладі. У цьому дослідженні під **екоперекладом** розуміємо спеціалізований напрям перекладацької діяльності,

що охоплює відтворення текстів екологічної тематики з урахуванням термінологічної точності, стилістичної маркованості та соціокультурної адаптації. Основною метою екоперекладу є забезпечення комунікативної ефективності, збереження прагматичного потенціалу оригіналу та актуалізація екологічних проблем у контексті цільової аудиторії. Він вимагає від перекладача не лише лінгвістичної компетентності, а й обізнаності в екологічному дискурсі та культурних реаліях [2].

Взявши до уваги запропоноване визначення та проаналізувавши теоретичні надбання у галузі перекладознавства, можемо сформулювати ключові принципи екоперекладу: точність, природність, збереження термінологічної специфіки, міжкультурна адаптація та креативність [15; 8; 9].

– **Принцип точності** забезпечує достовірну передачу наукових понять без смислових спотворень, що особливо важливо для текстів із потенційними практичними наслідками.

– **Природність перекладу** сприяє створенню тексту, який звучить автентично в мові перекладу, зберігаючи науковий стиль і водночас доступність.

– **Збереження екологічної термінології** гарантує термінологічну точність і послідовність, необхідну для наукової комунікації.

– **Міжкультурна адаптація** передбачає врахування локальних екологічних реалій та соціокультурних чинників, що впливають на сприйняття екологічних проблем.

– **Креативність** дозволяє відтворити образність і стилістичну насиченість публіцистичних текстів.

Отже, екопереклад базується на поєднанні лінгвістичної, культурної та екологічної компетентності перекладача. Таким чином, при відтворенні публіцистичних текстів про кліматичні зміни, потрібно дотримуватися таких основних тактик: збереження термінологічної точності, відображення стилістичної маркованості й культурна адаптація.

3. Збереження термінологічної точності

Одним із найскладніших аспектів екоперекладу є забезпечення термінологічної точності, особливо у випадках, коли терміни мають різні конотації в мовах оригіналу та перекладу. Англійська й укра-

їнська мови мають суттєві відмінності у своїх лексичних системах, зокрема в семантичній структурі слів та їх смислового обсязі [13, с. 57-58]. Одне й те саме явище чи поняття в різних мовах може мати різні відтінки значення, що ускладнює процес перекладу. Наприклад, англійське слово *cellular* має кілька значень: «стільнийковий, клітинний, пористий». У залежності від контексту можливі такі варіанти перекладу: *cellular metabolism* – «клітинний метаболізм», *cellular coating* – «пористе покриття», *cellular operator* – «стільнийковий оператор» [8, с. 315-316].

З урахуванням вимог до перекладу термінів у текстах екологічного спрямування, особливо в публіцистичному стилі, використовуються еквівалентні відповідники, зафіксовані у лексикографічних джерелах: *pollutant* – забруднювач; *conservation* – охорона; *recycling* – переробка; *emissions* – викиди.

Транскодування / адаптивне транскодування є міжмовно-еквівалентними прийомами, що використовуються для створення відповідників шляхом ввдтворення форми іншомовної лексичної одиниці за допомогою графічних або фонологічних засобів мови перекладу. Його основна перевага полягає у максимальному наближенні до оригінальної мови, що дозволяє уникнути спотворення значення. Проте транскодування не завжди дає змогу повністю розкрити зміст терміна в контексті. Цей метод найчастіше використовується для термінів, що складаються з інтернаціональних елементів латинського або грецького походження: *cytotoxicity* – цитотоксичність, *genovariation* – геноваріація, *reacclimatization* – реакліматизація, *nutrient* – нутрієнт, *reducent* – редуцент, *areal* – ареал, *demography* – демографія, *Methane* – метан, *atmosphere* – атмосфера, *biosphere* – біосфера [3, с. 115].

При перекладі двокомпонентних термінів найчастіше застосовується калькування, при цьому головна лексична одиниця може змінювати своє місце відносно підрядного компонента. Переклад багатоконпонентних термінів також виконується через калькування. Важливо враховувати, що порядок слів у термінах-словосполученнях в українській мові може суттєво відрізнятися від англійського. Наприклад, *renewable resources* – відновлювані ресурси; *biodiversity loss* – втрата біорізноманіття; *rising sea levels* – підвищення рівня моря; *carbon*

capture – уловлювання вуглецю. У деяких випадках калькування поднується з застосуванням семантичної заміни одного з компонентів, який є більш зрозумілим для адресата. Таким чином крім збереження термінологічної відповідності реалізується тактика культурної адаптації: *water scarcity* – дефіцит води; *land degradation* – деградація ґрунтів [9, с. 137-140].

При перекладі екологічних термінів, що не мають словникових відповідників, найчастіше використовують описовий підхід, який може поєднуватись з транскодуванням. Наприклад, термін *biodiversity* передається як *біологічне різноманіття видів*, *conservation* – *охорона довкілля*, *pollution* – *забруднення навколишнього середовища*, *pollutant* – *полютант, речовина, що забруднює середовище життя*, *body burden* – *вміст радіонуклідів у тілі людини*, *hormesis* – *адаптивна реакція організму на вплив зовнішніх чинників*. Варто зазначити, що описовий спосіб найчастіше застосовується при перекладі з англійської на українську, оскільки між цими мовами існує значна міжмовна асиметрія [8, с. 317-320].

При перекладі екологічної термінології лексичні трансформації є необхідними для досягнення семантичної точності, оскільки міжмовні розбіжності у значеннях термінів часто не дозволяють пряме відтворення. Наприклад, англійське словосполучення «*environmental stewardship*» перекладається як «*екологічна відповідальність*». У цьому випадку застосовано модуляцію – зміну логіко-смыслового аспекту для збереження комунікативної функції [11, с. 144-145].

Застосування зазначених способів перекладу та трансформацій, які забезпечують реалізацію тактики збереження термінологічної відповідності, можна проілюструвати на конкретних прикладах, де семантична точність досягається шляхом збереження стилістичної відповідності й культурної адаптації.

Так, англійський термін «*zero deforestation*» [24] може перекладатися як «*відмова від вирубки лісів*», проте такий варіант не завжди точно передає зміст. У міжнародних документах цей термін не передбачає повну заборону вирубки, а означає баланс між знищенням і відновленням лісових екосистем. Тому більш коректним українським еквівалентом буде «*вирубка лісів без достатньої висадки нових дерев*». Застосування описового перекладу в цьому випадку є

прикладом трансформації типу додавання, що дозволяє компенсувати семантичні розбіжності між мовами. Такий підхід також демонструє елементи культурної адаптації, оскільки в українському дискурсі проблема вирубки лісів часто асоціюється з локальними екологічними загрозами. Тому важливо уникати створення хибного уявлення про повну заборону вирубки, натомість акцентуючи увагу на необхідності відновлення екосистем як ключовому елементі сталого природокористування.

Ще одним прикладом термінологічної складності в екологічному перекладі є поняття *«carbon leakage»* [25], що використовується в контексті політики скорочення викидів парникових газів. Дослівний переклад як *«вуглецевий витік»* не завжди є зрозумілим для широкої аудиторії, оскільки метафоричне значення терміна може викликати хибні асоціації. Тому більш адекватними варіантами перекладу є *«переміщення викидів вуглецю»* або *«викиди, перенесені через зміни у регулюванні»*, які точніше передають суть явища. Зміст терміна полягає у тому, що підприємства з високим рівнем викидів CO₂ можуть переносити виробництво до країн із менш жорсткими екологічними стандартами, що нівелює ефективність кліматичної політики в глобальному вимірі. Такий процес має суттєвий вплив на формування міжнародних екологічних стратегій, адже він демонструє взаємозв'язок між регуляторними механізмами та економічною поведінкою суб'єктів господарювання [18]. Для передачі цього терміна застосовано описовий переклад, який дозволяє замінити метафоричну конструкцію на більш прозору та змістовну, адаптовану до українського контексту. Враховуючи потребу в доступності та точності, особливо для нефахової аудиторії, важливо забезпечити семантичну ясність і уникати термінологічної двозначності, що може ускладнити розуміння технічних аспектів кліматичної політики.

Поняття *«ecocide»* [16], що активно входить у міжнародно-правовий дискурс, становить приклад складного терміну, який потребує філологічного аналізу та зваженого перекладацького підходу. Український відповідник *«екоцид»* є прямим запозиченням, утвореним шляхом адаптивного транскодування, що відповідає загальноприйнятій практиці передачі термінів у сфері права. Однак, з огляду на новизну терміна та його емоційно-оцінне навантаження, у низці контекстів

виникає потреба в описовому перекладі на кшталт «злочинне знищення екосистем» або «масштабне руйнування природного середовища». Такі варіанти дозволяють точніше передати зміст терміна. З лінгвістичного погляду, «*ecocide*» поєднує елемент *eco-* (екологія, довкілля) з *-cide* (вбивство, знищення), що вимагає збереження етимологічної прозорості в перекладі. Відповідність терміна в українській мові має враховувати не лише формальну структуру, а й прагматичну функцію, що вказує на серйозні екологічні злочини, які можуть бути прирівняні до злочинів проти людства. Таким чином, перекладацькі рішення мають балансувати між термінологічною точністю, стилістичною доречністю та комунікативною ефективністю.

Іншою важливою лексичною стратегією є адаптація нових термінів, які не мають усталених еквівалентів у мові перекладу. Подібним прикладом є «*climate-smart agriculture*» [17], що активно використовується у міжнародному науковому та політичному дискурсі. У фахових джерелах він зазвичай перекладається як «кліматично адаптоване сільське господарство» або «сільське господарство, адаптоване до змін клімату» [10, с. 11], що відображає його сутність як системного підходу до підвищення стійкості аграрного сектору до кліматичних змін, з одночасним зменшенням викидів парникових газів та підвищенням продуктивності. Натомість у публіцистичних текстах нерідко трапляються спрощені або некоректні відповідники, такі як «екологічне сільське господарство», що не охоплюють усіх аспектів концепції. Така редукція змісту може призводити до хибного розуміння терміна, зокрема в контексті політики адаптації до кліматичних змін.

Англійський неологізм «*green infrastructure*» [19] виник у межах екологічного дискурсу і потребує ретельно обґрунтованого перекладацького підходу. Дослівний варіант «зелена інфраструктура» є прийнятним і вже частково усталеним в українському фаховому мовленні, проте в публіцистичних текстах, що стосуються урбаністики, точнішим видається функціональний аналог «екологічна міська інфраструктура», який конкретизує сферу застосування та підкреслює екологічну мету.

Збереження термінологічної точності екотермінів

Приклад в англійській мові	Український переклад	Тактика перекладу	Спосіб перекладу/ Трансформація
1	2	3	4
Blue carbon	Блакитний вуглець	збереження термінологічної відповідності	калькування
Carbon tax	Вуглецевий податок	збереження термінологічної відповідності	калькування
Carbon neutrality	Вуглецева нейтральність	збереження термінологічної відповідності	калькування
Climate resilience	Стійкість до кліматичних змін	збереження термінологічної відповідності	описовий переклад
Acid rain	Кислотний дощ	збереження термінологічної відповідності	калькування
Greenhouse gases	Парникові гази	збереження термінологічної відповідності	калькування + семантична заміна
Climate crisis	Кліматична криза	збереження термінологічної відповідності	калькування
Global warming	Глобальне потепління	збереження термінологічної відповідності	калькування
Ozone layer depletion	Виснаження озонового шару	збереження термінологічної відповідності	калькування + семантична заміна
Ecological balance	Екологічна рівновага	збереження термінологічної відповідності	калькування
Erosion	Ерозія	збереження термінологічної відповідності	адаптивне транскодування
Contamination	Забруднення	збереження термінологічної відповідності	еквівалентний відповідник
Energy transition	Енергетичний перехід	збереження термінологічної відповідності	калькування

Chapter «Philological sciences»

Продовження Таблиці 1

1	2	3	4
Nature-based solutions	Природоорієнтовані рішення	збереження термінологічної відповідності	калькування
Waste	Відходи	збереження термінологічної відповідності	еквівалентний відповідник
Toxicity	Токсичність	збереження термінологічної відповідності	адаптивне транскодування
Resilience	Стійкість	збереження термінологічної відповідності	еквівалентний відповідник
Green corridor	Зелений коридор	збереження термінологічної відповідності	калькування
Energy efficiency	Енергоефективність	збереження термінологічної відповідності	калькування
Plastic pollution	Забруднення пластиком	збереження термінологічної відповідності	калькування
Acidification	Закислення	збереження термінологічної відповідності	еквівалентний відповідник
Habitat destruction	Руйнування середовища існування	збереження термінологічної відповідності	калькування
Overfishing	Надмірний вилов риби	збереження термінологічної відповідності	описовий переклад
Circular economy	Циркулярна економіка	збереження термінологічної відповідності	калькування
Carbon offsetting	Компенсація викидів вуглецю	збереження термінологічної відповідності	описовий переклад
Clean energy transition	Перехід до чистої енергії	збереження термінологічної відповідності	калькування
Greenhouse effect	Парниковий ефект	збереження термінологічної відповідності	калькування + семантична заміна

Продовження Таблиці 1

1	2	3	4
Fossil fuel dependence	Залежність від викопного палива	збереження термінологічної відповідності	калькування
Low-carbon economy	Низьковуглецева економіка	збереження термінологічної відповідності	калькування
Reforestation	Лісовідновлення	збереження термінологічної відповідності	еквівалентний відповідник
Energy-efficient technologies	Енергоефективні технології	збереження термінологічної відповідності	калькування
Climate adaptation	Адаптація до змін клімату	збереження термінологічної відповідності	описовий переклад
Nature conservation	Збереження природи	збереження термінологічної відповідності	калькування
Adaptation	Адаптація	збереження термінологічної відповідності	адаптивне транскодування
Urban greening	Озеленення міст	збереження термінологічної відповідності	калькування

Джерело: складено авторами самостійно на основі матеріалів The Guardian, BBC, Euronews, Collins Dictionary та Словника англomовних неологізмів XXI століття

Отже, точний переклад термінів вимагає детального аналізу контексту та знання специфіки екологічної тематики. Перекладений термін має відповідати трьом основним критеріям: передавати зміст оригіналу, бути стислим і не дублювати вже існуючі українські еквіваленти.

4. Відображення стилістичної маркованості

Окрім термінів, в публіцистичних текстах екологічної тематики важливо передавати стилістичні особливості оригіналу. Збереження експресивності та емоційності є важливим для формування необхідного впливу на читача. Однією з головних проблем у перекладі публіцистичних текстів є передача експресивної лексики, яка включає емоційно забарвлені слова, метафори, епітети, гіперболи та інші засоби

образності. Так, заголовки газетних статей часто містять гру слів або ідіоматичні вирази, які неможливо дослівно перекласти без втрати значення. У таких випадках перекладач повинен шукати еквівалентні вирази в цільовій мові або вдаватися до необхідних трансформацій, щоб викликати аналогічний ефект у читача [26, с. 240].

Наприклад: дослівний переклад заголовка «*Arctic sea ice is declining at an alarming rate*» [25] «*Арктичний морський лід зменшується з тривожною швидкістю*» звучить неприродно українською і не відповідає стилістичним нормам публіцистичного мовлення. Доцільніше відтворити так: «*Танення арктичних льодовиків прискорюється, викликаючи серйозне занепокоєння*», використовуючи трансформацію модуляції: абстрактне «*Arctic sea ice*» замінено на конкретніше «*арктичні льодовики*», що точніше передає об'єкт процесу відповідно до українських мовних норм. Такі перекладацькі рішення забезпечують природність, точність і публіцистичну виразність, зберігаючи екологічну тематику повідомлення.

Не менш важливою є передача ритму та інтонаційного малюнка тексту. Публіцистичні статті нерідко містять короткі, уривчасті речення, що створюють ефект динамічності та напруги. Також використовуються риторичні запитання, які стимулюють читача до роздумів, повтори, що підсилюють емоційний вплив, та інверсії, які роблять текст виразнішим. При перекладі важливо зберігати ці особливості, щоб не втратити комунікативний ефект оригіналу [26, с. 242].

Англійське речення «*How many more forests must burn before we act?*» [19] містить риторичне запитання, яке виконує функцію емоційного заклику до дії. Дослівний переклад «*Скільки ще лісів має згоріти, перш ніж ми почнемо діяти?*» повністю калькує англійську структуру речення і звучить неприродно в українському публіцистичному контексті. Застосування трансформацій транспозиції та модуляції дозволяє перетворити запитання на емоційно забарвлене звернення: «*Невже ми й далі чекатимемо, поки вогонь знищуватиме ліси?*». Такий переклад зберігає експресивність оригіналу, водночас адаптуючи його до мовної картини світу українського читача, посилюючи тривожний тон повідомлення про екологічну катастрофу.

Наступний приклад «*Only when the last tree has died, the last river been poisoned, and the last fish been caught, will we realize we cannot*

eat money» [16] демонструє вживання інверсії в головній частині, де дієслово «*will*» винесено перед підметом «*we*». Така структура створює ефект напруженого очікування, посилюючи драматизм висловлювання. Дослівний переклад «*Лише коли помре останнє дерево, буде отруєна остання річка і спіймана остання риба, ми зрозуміємо, що гроші не можна їсти*» передає зміст, але звучить менш виразно, оскільки не містить інверсійних конструкцій. Доцільніше зберегти інверсію, але перенести в іншу частину речення відповідно до норм українського синтаксису, забезпечивши стилістичну природність, експресивність оригіналу: «*Ми зрозуміємо, що гроші не їстимеш, лише тоді, коли загине останнє дерево, отруїться остання річка і зникне остання риба*».

Тексти, що містять елементи художньої образності, потребують особливої уваги в процесі перекладу, оскільки вони характеризуються широким спектром стилістичних засобів, зокрема метафор, алегорій, порівнянь, алітерацій, асонансів тощо. Переклад метафоричних конструкцій може становити значні труднощі, особливо у випадках, коли у мові перекладу відсутній відповідний образний еквівалент [12, с. 7-9]. У таких ситуаціях доцільним є застосування трансформаційних прийомів, зокрема заміна метафори на іншу, семантично та емоційно релевантну, або використання описового виразу, який забезпечує адекватну передачу змісту та прагматичного потенціалу оригіналу.

Речення «*The ocean is suffocating from plastic pollution*» [25] у дослівному перекладі «*Океан задихається від пластикового забруднення*» зберігає метафоричну структуру оригіналу, проте в офіційному або науковому стилі доцільніше застосувати трансформації транспозиції, модуляції та конкретизації, переклавши речення таким чином: «*Забруднення пластиком спричиняє зникнення морського середовища*». У цьому варіанті метафора «*suffocating*» замінена на нейтральнішу конструкцію, що узгоджується з нормами українського наукового стилю, а абстрактне «*ocean*» конкретизовано як «*морське середовище*», що підвищує точність і семантичну відповідність. Застосовані трансформації забезпечують стилістичну природність і збереження змісту.

Публіцистичні тексти про зміну клімату часто використовують метафори, які підсилюють емоційний ефект на читача. Наприклад, метафора: «*The planet has a fever*» [25] при дослівному перекладі

«*Планета має гарячку*» може звучати не зовсім природно українською мовою. Залежно від контексту більш точними варіантами є «*Планета перегрівається*» або «*Температура Землі зростає, як при гарячці*». У першому варіанті перекладу використано деметафоризацію, оскільки метафоричне «*має гарячку*» замінено на нейтральне «*перегрівається*», а в другому випадку метафору перекладено іншим стилістичним прийомом – порівняння: «*температура Землі зростає, як при гарячці*».

Розглянемо наступний приклад. Речення «*The ice caps are ticking time bombs*» [16] у дослівному перекладі «*Крижані шапки – це бомби уповільненої дії*» повністю зберігає метафору, проте звучить як калька з англійської. Контекстуальний відповідник «*Танення крижаних шапок загрожує неконтрольованими наслідками*» є прикладом деметафоризації, оскільки образна метафора «*бомби уповільненої дії*» замінена на нейтральніше й формальніше «*загрожує неконтрольованими наслідками*», що відповідає тематиці повідомлення. Додатково застосовано трансформацію додавання, адже «*крижані шапки*» розширено і уточнено іменником «*танення*», що підкреслює процес, а не лише об'єкт.

Англомовні ЗМІ часто використовують метафору «*footprint*» для позначення екологічного впливу. Так, англійське речення «*Frozen food retailer Iceland has published its own 'plastic footprint' and is calling on other grocery chains to do the same*» [19] у перекладі «*Роздрібна мережа заморожених продуктів Iceland оприлюднила власний 'пластиковий слід' і закликає інші торговельні мережі зробити те саме*» демонструє збереження метафори «*plastic footprint*», забезпечуючи адекватність і природність перекладу. Такий підхід контрастує з кальками типу «*пластиковий відбиток*», які звучали б неприродно. У другій частині речення застосовано трансформацію генералізації – «*grocery chains*» перекладено як «*торговельні мережі*», щоб підкреслити заклик до ширшої торговельної аудиторії. Альтернативний варіант перекладу з деметафоризацією – «*Компанія Iceland оприлюднила дані про використання пластику і закликає інші мережі супермаркетів до прозорості*» – замінює метафору нейтральним описом, що може бути доречним в аналітичних статтях. Отже, переклад цього речення зі збереженням метафори «*plastic footprint*» як «*пластиковий*

слід» є прикладом адекватного збереження образності, але доповнення контекстуальними трансформаціями забезпечує точність, стилістичну відповідність і варіативність залежно від жанру тексту.

Таблиця 2

Відображення стилістичної маркованості екотермінів

Приклад в англійській мові	Український переклад	Тактика перекладу	Спосіб перекладу/ Трансформація
Tipping point	Критична точка	відображення стилістичної маркованості	збереження метафори через трансформацію модуляції
Eco-friendly	Екологічно дружній	відображення стилістичної маркованості	калькування
Environmental footprint	Екологічний слід	відображення стилістичної маркованості	калькування + семантична заміна
Blue economy	Блакитна економіка (стосується експлуатації, збереження та відновлення морського середовища)	відображення стилістичної маркованості	калькування + описовий переклад
Green economy	Зелена економіка	відображення стилістичної маркованості	калькування
Environmental justice	Екологічна справедливість	відображення стилістичної маркованості	калькування
Zero waste	безвідходна технологія	збереження термінологічної відповідності	прямий еквівалент
Carbon sink	Поглинач вуглецю (природний або штучний процес поглинання вуглецю, який «видаляє парниковий газ»)	відображення стилістичної маркованості	калькування + описовий переклад
Ecological footprint	Екологічний слід	відображення стилістичної маркованості	калькування + семантична заміна

Джерело: складено авторами самостійно на основі матеріалів The Guardian, BBC, Euronews, Collins Dictionary та Словника англомовних неологізмів XXI століття

Таким чином, відображення стилістичної маркованості в перекладі публіцистичних текстів потребує глибокого розуміння стилістичних прийомів та особливостей жанру. У такому разі вдасться створити переклад, який не лише передає зміст, але й зберігає впливовість, емоційну виразність і стилістичну забарвленість оригінального тексту.

5. Культурна адаптація

Під час перекладу публіцистичних текстів на екологічну тематику важливо враховувати і соціокультурні відмінності та реалії. Культурні стратегії в екоперекладі є необхідними для того, щоб адаптувати текст до світогляду та соціокультурного середовища цільової аудиторії. Переклад екологічних текстів потребує врахування культурних особливостей сприйняття екологічної проблематики, адже в різних країнах та регіонах питання довкілля може розглядатися крізь призму місцевих традицій, політичних поглядів та економічних реалій. Неправильна або недостатньо адаптована передача екологічного дискурсу може призвести до нерозуміння тексту або навіть спричинити небажані соціальні реакції [14, с. 175-176].

У процесі перекладу публіцистичних текстів екологічної тематики, що містять культурно марковані реалії, особливого значення набуває збереження авторського стилю та наративної структури. Зокрема, англomовні джерела можуть містити згадки про локальні екологічні ініціативи, природоохоронні організації або події, які не мають відповідників у культурному контексті українського реципієнта. У таких випадках перекладачеві доцільно застосовувати один із двох стратегічних підходів: або інтегрувати пояснювальний компонент безпосередньо в текст перекладу, або здійснити субституцію шляхом добору функціонально релевантного українського еквівалента, за умови збереження семантичної точності та прагматичної адекватності оригіналу [7].

Багато екологічних концепцій не мають точних аналогів у різних мовах, що змушує перекладачів використовувати різні перекладацькі трансформації. Наприклад, термін *«food miles»* [19], який позначає *«зв'язок між транспортуванням продуктів на великі відстані та зростанням глобальних викидів вуглецю»* є загальновідомим в англomовних країнах, при цьому в українському контексті він потребує

роз'яснення. У перекладі його можна відтворити як «*відстань, яку долає їжа до споживача*» або «*екологічний слід транспортування продуктів*». Таким чином розгорнутий описовий переклад пояснює значення терміну для української аудиторії. У першому варіанті («*відстань, яку долає їжа до споживача*») застосовано трансформацію додавання, адже введено уточнення «*до споживача*», яке конкретизує контекст. У другому варіанті («*екологічний слід транспортування продуктів*») використано трансформацію компенсації втрат, оскільки англійське «*miles*» недоречно перекладати ні терміном «*миля*», ні «*кілометр*», тож використано інше поняття «*екологічний слід*», що розкриває його значення.

Ще одним прикладом є «*green belt*» [24], що у Великій Британії позначає захищені від забудови території навколо міст. Дослівний переклад «*зелений пояс*» не завжди зрозумілий без контекста. При відтворенні образного словосполучення «*green belt*» доцільніше застосовано описову конструкцію «*природоохоронні зони навколо міст*», що чітко пояснює його значення для української аудиторії. Додатково застосовано трансформацію диференціації, адже «*belt*» (*пояс*) замінено на «*зони*», що є більш нейтральним і зрозумілим у контексті екологічного дискурсу. Ці трансформації забезпечують точність і природність перекладу, враховуючи культурну специфіку сприйняття терміна в Україні.

Екологічна термінологія, зокрема поняття «*climate change*» [21], у США нерідко набуває політичного забарвлення, що безпосередньо впливає на перекладацькі стратегії. У політичному дискурсі, особливо серед консервативних кіл, спостерігається тенденція уникати терміна «*climate change*» на користь більш нейтрального «*climate variability*», який не передбачає прямого зв'язку між антропогенними чинниками та глобальними кліматичними змінами. Така лексична заміна є свідомим риторичним прийомом, спрямованим на зниження емоційного впливу та уникнення політичної відповідальності. Для українського перекладача важливо враховувати не лише лінгвістичний, а й соціокультурний контекст джерела: у випадку наукових або офіційних документів доцільно використовувати термін «*зміна клімату*», який є усталеним в українському академічному та екологічному дискурсі; натомість у текстах, що прагнуть зберегти нейтральність або відтворити політичну

позицію автора, допустимим варіантом є «*кліматична мінливість*», що зберігає семантичну точність і міжкультурний контекст.

Подібна ситуація склалася з терміном «*clean coal*», який використовується в політичному дискурсі США для позначення технологій скорочення викидів під час спалювання вугілля. У наукових колах цей термін є суперечливим, оскільки вугілля залишається екологічно шкідливим джерелом енергії, незалежно від методів його очищення. Тому у перекладі такий термін слід передавати з поясненням: «*технології зменшення шкідливих викидів при спалюванні вугілля*» або «*умовно чисте вугілля*» [24].

Ще одним вдалим прикладом соціокультурних розбіжностей є термін «*sustainable fashion*» [25]. Наприклад, у Європі та Північній Америці він позначає етичне та екологічно відповідальне виробництво одягу. В українському контексті цей термін ще не увійшов до широкого вжитку, тому у перекладі часто використовуються варіанти «*екологічна мода*» або «*стійка мода*». Проте для кращого розуміння аудиторією доцільно додавати пояснення, наприклад: «*виготовлення одягу та аксесуарів екологічно чистим способом*».

Аналогічним прикладом є адаптація терміна «*eco-living*» [19]», який в англomовному дискурсі позначає стиль життя, спрямований на мінімізацію негативного впливу на довкілля через свідоме споживання, енергоефективність, зменшення відходів тощо. В українському контексті це поняття не є усталеним, тому потребує роз'яснення або описового перекладу. Залежно від стилістичного та жанрового контексту, можливими варіантами перекладу є «*екологічно свідомий спосіб життя*» або «*життя у гармонії з природою*». Перший варіант є прикладом трансформації конкретизації, оскільки уточнює, що йдеться саме про свідоме ставлення до екології. Другий варіант демонструє трансформацію модуляції, адже замість прямого позначення екологічного впливу передається образна ідея гармонії з природним середовищем, що може бути доречним у публіцистичних або емоційно забарвлених текстах. У випадку офіційних або наукових матеріалів доцільно використовувати перший варіант, який зберігає термінологічну точність.

Наприклад, термін «*wetlands*» [24], який в англomовних країнах позначає екосистеми, що включають заболочені території, мілководні

водойми та прибережні зони з високою біологічною продуктивністю, зазвичай перекладається як «водно-болотні угіддя». Однак в українському контексті це поняття може викликати асоціації переважно з меліоративними або сільськогосподарськими об'єктами, що не завжди відповідає екологічному значенню терміна. Тому доцільним є комбінований перекладацький підхід: застосування аналогу разом з описовим перекладом відразу в тексті «*екосистеми, що включають заболочені території з високою екологічною цінністю*», або додавання примітки для роз'яснення терміну. Такий підхід є прикладом трансформації додавання, що дозволяє компенсувати відсутність прямого культурного еквівалента.

Іншим прикладом є переклад терміну «*greenwashing*» [24], який позначає діяльність компаній, що створюють ілюзію екологічної відповідальності без реальних змін у своїй роботі. Буквальний переклад «*зелене відмивання*» не є коректним у більшості контекстів, оскільки слово «*відмивання*» в українській свідомості здебільшого асоціюється з фінансовими махінаціями. Тому перекладачі часто вдаються до трансформації модуляції, використовуючи варіанти «*екологічний обман*» або «*псевдоекологічний маркетинг*», які точніше передають прагматичну функцію терміна та є зрозумілими для української аудиторії.

У деяких країнах певні терміни можуть викликати негативні конотації, що слід враховувати при перекладі. Наприклад, у США поняття «*carbon tax*» є суперечливим, і в медіа воно може подаватися як «*job-killing tax*» («*податок, що знищує робочі місця*»). У такому разі перекладачеві важливо розрізняти нейтральне «*податок на викиди вуглецю*» у наукових та офіційних документах і більш емоційно забарвлені варіанти у публіцистиці, наприклад, «*спірний податок на забруднення*» [21].

Культурні стратегії в екоперекладі дозволяють зробити текст більш зрозумілим і прийнятним для цільової аудиторії. Це досягається через адаптацію термінів, заміну культурно специфічних реалій, врахування політичного контексту та стилістичних особливостей мовлення. Успішний екопереклад передбачає не лише мовну точність, а й глибоке розуміння того, як екологічні питання сприймаються у різних культурах. Врахування цих аспектів сприяє кращому донесенню екологічної інформації та формуванню глобального екологічного дискурсу.

Культурна адаптація екотермінів

Приклад в англійській мові	Український переклад	Тактика перекладу	Спосіб перекладу/ Трансформація
Sustainable energy	Стала енергія (енергетика, яка задовольняє поточні потреби без шкоди для майбутніх поколінь, включаючи економічні, соціальні та екологічні аспекти)	культурна адаптація	калькування + описовий переклад
Melting pot	Місце, де живуть різні спільноти та ведуть різний стиль життя	культурна адаптація	описовий переклад
Sustainable forestry	Стале лісове господарство (комплексна система управління лісами, яка забезпечує задоволення сучасних потреб у лісових ресурсах без шкоди для майбутніх поколінь)	культурна адаптація	калькування + описовий переклад
Environmental sustainability	Сталість довкілля (здатність довкілля витримувати вплив людини)	культурна адаптація	калькування + описовий переклад
Just transition	Справедливий перехід (концепція, що означає перехід до кліматично нейтральної економіки, при якому враховуються права та добробут працівників, їхніх сімей та громад)	культурна адаптація	калькування + описовий переклад
Green jobs	Зелені робочі місця / екологічні робочі місця	культурна адаптація	калькування / калька + семантична заміна
Energy poverty	Енергетична незахищеність	культурна адаптація	калькування + семантична заміна
Green consumerism	Зелене споживання	культурна адаптація	калькування
Eco-anxiety	Екотривожність	культурна адаптація	калькування
Environmental stewardship	Піклування про навколишнє середовище	культурна адаптація	описовий переклад
Planetary boundaries	Планетарні межі (глобальні характеристики Землі, які визначають можливість існування людства на планеті)	культурна адаптація	калькування + описовий переклад

Джерело: складено авторами самостійно на основі матеріалів The Guardian, BBC, Euronews, Collins Dictionary та Словника англomовних неологізмів XXI століття

6. Тактики екоперекладу

Переклад публіцистичних текстів, присвячених проблематиці кліматичних змін, передбачає комплексне застосування перекладацьких стратегій, спрямованих на забезпечення комунікативної ефективності та збереження прагматичного потенціалу оригіналу. По-перше, збереження термінологічної відповідності є критично важливим для передачі науково обґрунтованих понять, неологізмів та спеціалізованої лексики, що формують концептуальну основу екологічного дискурсу. По-друге, відображення стилістичної маркованості передбачає адекватну передачу риторичних засобів, таких як метафори, порівняння, гіперболи, епітети, які виконують функцію емоційного впливу та формують жанрову специфіку журналістського стилю. Як зазначає Н. Крамар, образні конструкції в англомовних текстах про зміну клімату можуть мати різні конотації залежно від мовного контексту [21]. По-третє, соціокультурна адаптація охоплює трансформацію культурно маркованих реалій з метою забезпечення їх зрозумілості для українського читача.

У цьому контексті екопереклад відіграє важливу роль у збереженні балансу між точністю та впливовістю тексту. Перекладач повинен не лише передати інформацію, а й адаптувати її так, щоб вона зберігала свій емоційний вплив, але не містила перебільшень, що можуть викликати небажані інтерпретації [1].

Прикладом є речення «*Climate change is rewriting the rules of nature*» [16], яке можна перекласти таким чином «Глобальні кліматичні зміни переписують закони природи». Метафора «*rewriting the rules of nature*» створює образ втручання у стабільний природний порядок, що викликає тривогу та усвідомлення масштабності змін. Дослівний переклад повністю забезпечує збереження метафори у мові-перекладу і не спотворює інтерпретації тексту. У процесі перекладу речення загалом не лише відтворюється стилістична образність, а й забезпечується термінологічна точність. Так, термін «*climate change*» є загальноновживаним у міжнародному дискурсі, однак його український відповідник «*зміна клімату*» потребує контекстуалізації, тому доцільно використати переклад «*глобальні кліматичні зміни*». При цьому забезпечується і термінологічна точність, і публіцистична виразність.

Наступне речення «*Nature is sending us warning signals through extreme weather events*» [25] звучить у перекладі так: «*Природа надсилає нам сигнали тривоги через екстремальні погодні явища*». Метафора «*sending warning signals*» створює персоніфікований образ природи, що активно реагує на антропогенні впливи, попереджаючи людство про небезпеку. Дослівний переклад «*попереджувальні сигнали*» зберігає метафоричну структуру, однак він потребує стилістичної адаптації. Тому більш емоційно-насиченим у перекладі виявився метафоричний вираз «*сигнали тривоги*». У свою чергу термін «*extreme weather events*» має усталений відповідник в українській мові «*екстремальні погодні явища*», який широко використовується в науковому та медійному дискурсі і повністю забезпечує точність і відповідність екологічній тематиці.

Наприклад, речення «*We are in a race against time to save the planet*» [19] містить метафору «*a race against time*», яка передає критичність екологічної ситуації через образ змагання з часом. У процесі перекладу цієї метафори важливо не лише зберегти зміст, а й адаптувати стилістичну та культурну забарвленість відповідно до норм цільової мови. Дослівний переклад як «*Ми в гонці з часом, щоб урятувати планету*» може звучати штучно або надто кальковано, тому доцільніше застосувати трансформацію модуляції: «*Ми змагаємося з часом, аби врятувати планету*» або «*Часу обмаль – ми боремося за порятунок Землі*». Такі варіанти зберігають риторичну напругу, емоційний тон і публіцистичну виразність.

Узагальнюючи викладене, слід зазначити, що переклад публіцистичних текстів екологічної тематики потребує комплексного підходу, який поєднує збереження термінологічної відповідності, стилістичної маркованості та соціокультурної адаптації. Ефективний екопереклад передбачає не лише точну передачу спеціалізованої лексики, а й адекватне відтворення стилістичних засобів, що формують емоційний вплив і жанрову специфіку оригіналу. Водночас перекладач має враховувати культурні реалії цільової аудиторії, адаптуючи локальні образи, метафори та символи без втрати змісту й прагматичного потенціалу. Аналіз прикладів свідчить, що успішна реалізація цих тактик забезпечує комунікативну ефективність перекладу, сприяє збереженню авторського стилю та підсилює впливовість екологічного дискурсу в українському медійному просторі.

Тактики екоперекладу

Приклад в англійській мові	Український переклад	Тактика перекладу	Спосіб перекладу/ Трансформація
1	2	3	4
Governments must take immediate and <i>drastic action</i> against <i>climate change</i> .	Урядам необхідно негайно вжити <i>рішучих заходів</i> у боротьбі з <i>кліматичними змінами</i> .	1) відображення стилістичної маркованості; 2) збереження термінологічної відповідності	1) нейтралізація епітета; 2) калькування
Governments should work towards effective policies to <i>mitigate climate change effects</i> .	Уряди повинні розробляти ефективну політику для <i>пом'якшення наслідків кліматичних змін</i> .	1) відображення стилістичної маркованості; 2) збереження термінологічної відповідності	1) збереження метафоричного образу із застосуванням граматичної заміни; 2) транспозиція + калькування
<i>Climate change</i> is the <i>defining crisis</i> of our time.	<i>Кліматичні зміни</i> – це <i>точка неповернення</i> нашого часу.	1) збереження термінологічної відповідності; 2) відображення стилістичної маркованості	1) калькування; 2) заміна метафоричного образу
We are <i>on the brink</i> of a <i>climate catastrophe</i> .	Ми стоїмо над безоднею кліматичної катастрофи.	1) відображення стилістичної маркованості; 2) збереження термінологічної відповідності	1) заміна метафоричного образу; 2) калькування
The <i>climate crisis</i> is an <i>existential threat</i> .	<i>Кліматична криза</i> – це <i>загроза, що ставить під сумнів існування людства</i> .	1) збереження термінологічної відповідності; 2) відображення стилістичної маркованості	1) калькування; 2) заміна метафоричного образу через описовий переклад
The UK aims to <i>phase out</i> petrol cars by 2030 to <i>cut emissions</i> .	До 2030 року Велика Британія готується <i>поставити крапку</i> в епосі бензинових авто на <i>користь чистого довкілля</i> .	1) відображення стилістичної маркованості; 2) соціокультурна адаптація	1) заміна метафоричного образу; 2) модуляція

Chapter «Philological sciences»

Продовження Таблиці 4

1	2	3	4
<i>Human activity is pushing the planet beyond its limits.</i>	<i>Планета більше не витримує нашого темпу – її сили на межі.</i>	1) термінологічна нейтралізація; 2) відображення стилістичної маркованості	1) упушення; 2) заміна метафоричного образу через модуляцію
<i>The planet is on life support.</i>	Планета неначе підключена до апарату штучного дихання.	1) відображення стилістичної маркованості; 2) збереження термінологічної відповідності	1) збереження метафоричного образу; 2) прямий відповідник
<i>We are sleepwalking into a climate disaster.</i>	Ми блукаємо як сновиди, не помічаючи, що кліматична катастрофа вже стукає у двері.	1) відображення стилістичної маркованості; 2) збереження термінологічної відповідності	1) збереження метафоричного образу; 2) калькування + додавання
<i>The planet is sending us an SOS.</i>	<i>Планета б'є на сполох.</i>	1) соціокультурна адаптація; 2) відображення стилістичної маркованості	1) культурна заміна; 2) збереження метафоричного образу
<i>Climate change is the new Cold War.</i>	<i>Зміна клімату – нова Холодна війна.</i>	1) збереження термінологічної відповідності; 2) відображення стилістичної маркованості; 3) соціокультурна адаптація	1) калькування; 2) калькування; 3) історична паралель
<i>The climate clock is ticking.</i>	<i>Таймер кліматичного годинника запущено.</i>	1) збереження термінологічної відповідності; 2) відображення стилістичної маркованості	1) калькування; 2) збереження метафоричного образу через модуляцію
<i>The world is at an environmental crossroads.</i>	<i>Світ стоїть на екологічному роздоріжжі.</i>	відображення стилістичної маркованості	збереження метафоричного образу через калькування
<i>We are borrowing the Earth from future generations.</i>	Ми взяли Землю в борг у майбутніх поколінь.	відображення стилістичної маркованості	збереження метафоричного образу через калькування

Джерело: складено авторами самостійно на основі матеріалів The Guardian, BBC, Euronews, Collins Dictionary та Словника англomовних неологізмів XXI століття

7. Висновки

У процесі дослідження екоперекладу було досягнуто поставлених завдань та зроблено низку висновків. Насамперед було визначено теоретичні засади екоперекладу, його місце у сучасній перекладознавчій парадигмі та принципи, що лежать у його основі. Екопереклад є відносно новим напрямом, який спрямований на точну й адекватну передачу екологічної термінології, збереження стильової специфіки текстів про довкілля та підвищення екологічної обізнаності читачів.

Аналіз тактик екоперекладу в англо-українському контексті дозволив виокремити основні підходи до передачі екологічної термінології. Було встановлено, що у процесі перекладу екологічних понять застосовуються такі способи перекладу та трансформації, як калькування, транскодування, адаптивне транскодування, підбір прямого еквівалента та описовий переклад. Кожен з них має свої переваги та використовується залежно від контексту. Окремо розглянуто тактику збереження експресивності та емоційності у перекладі публіцистичних текстів, що є важливим для впливу на суспільну свідомість і формування екологічної відповідальності. Основними шляхами її реалізації згідно з проведеним дослідженням є такі: збереження метафори через трансформацію модуляції, калькування, калькування із семантичною заміною або описовим перекладом, прямий еквівалент. Також досліджено особливості перекладу культурно-забарвлених реалій. У результаті аналізу з'ясовано, що успішна адаптація реалій забезпечує краще розуміння тексту цільовою аудиторією без втрати його змісту. Найпродуктивнішими способами перекладу виявились: калькування у поєднанні з описовим перекладом або семантичною заміною, описовий переклад і калькування.

Практичний аналіз екоперекладу продемонстрував ефективність комплексного застосування різних тактик при відтворенні змісту та стилю англійських публіцистичних текстів про кліматичні зміни: термінологічної точності, стилістичної відповідності та соціокультурної адаптації. Це дозволяє не лише коректно передати зміст і наукові поняття, а й зберегти емоційний вплив, жанрову специфіку та культурну релевантність оригіналу. Успішна реалізація таких тактик забезпечує ефективну комунікацію екологічного дискурсу в українському медійному просторі.

У контексті глобальної екологічної кризи лексичні тактики екоперекладу набувають особливої значущості, оскільки забезпечують точну, доступну та стилістично релевантну передачу інформації про зміни клімату. Ефективна реалізація таких стратегій передбачає ретельний добір термінів, адаптацію нових понять, збереження стилістичної маркованості та врахування соціокультурного контексту цільової аудиторії. З огляду на динамічний розвиток екологічного дискурсу, перекладачам необхідно систематично оновлювати знання, орієнтуватися на авторитетні джерела та адаптувати перекладацькі підходи відповідно до актуальних тенденцій. Подальші дослідження у сфері екоперекладу можуть сприяти формуванню нових моделей термінологічного узгодження та інтеграції екологічної комунікації в міжнародний інформаційний простір.

Список літератури:

1. Алексеева Л. О. Виразальні засоби мови у текстах розмовного, художнього та публіцистичного стилів. Донецьк, 2009. 202 с.
2. Бевзо Г. А. Джерела формування термінологічної системи екологічного дискурсу в англійській та українській мовах. *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Сер.: Філологічні науки*. 2014. Кн. 1. С. 79–84. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_1_18 (дата звернення: 2.11.2025)
3. Білоус Н. П., Дячук Л. С., Новохатська Н. В. Практика перекладу з англійської мови. Навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2021. 200 с.
4. Бойко Я. В. Терміносистема екоциду в екологічному дискурсі як проблема англійсько-українського перекладу. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2024. Т. 35 (74), № 6. С. 87–93.
5. Бойчук К. В. Мова газетних текстів як засіб впливу на читача. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Сер.: Філологічна*. 2009. Вип. 11. С. 135–139.
6. Жихарєва О. О. Екологічний дискурс: когнітивний підхід. Взаємодія одиниць мови та мовлення: комунікативно-когнітивний, соціокультурний, перекладознавчий і методичний аспекти: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ : НТУУ «КПІ», 2014. С. 68–71.
7. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад (на матеріалі англо-мовних перекладів української поезії). Львів : Вид-во при Львів.ун-ті, 1989. 216 с.
8. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми: посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.

9. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця: Нова книга, 2006. 448 с.
10. Крамар Н. Словник англomовних неологізмів ХХІ століття. Київ : ТОВ «НВП «Інтерсервіс», 2022. 240 с.
11. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту: навч. посібник. Київ: Ленвіт, 2012. 203 с.
12. Нетреба М. М. Стилiстичні особливості публіцистичних текстів. *Інформаційне суспільство*. 2015. Вип. 22. С. 6–10.
13. Руденко Н. С. Екологічна лексика як об'єкт перекладу: теоретичний та методологічний аспекти. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2011. № 16(227), Ч. 1. С. 56–60.
14. Семенець О. О. Лінгвoекологія та проблеми мовного вираження суспільних цінностей. *Нова філологія: збірник наукових праць*. Запоріжжя : Видавництво Запорізького національного університету, 2013. № 58. С. 174–177.
15. Baker M. In other words: A course book on translation. London: Routledge, 2011. 332 p.
16. BBC. URL: <https://www.bbc.com/> (дата звернення: 28.10.2025)
17. Climate-Smart Agriculture: From Knowledge to Implementation. URL: <https://www.worldbank.org/en/results/2024/12/05/climate-smart-agriculture-from-knowledge-to-implementation> (дата звернення: 31.10.2025)
18. Dalton D. US / DOE Awards \$38 Million For Used Nuclear Fuel Projects. Nucnet. 2022. October. URL: <https://www.nucnet.org/news/doeawards-usd38-million-for-used-nuclear-fuelprojects-10-2-2022> (дата звернення: 25.10.2025)
19. Euronews. URL: <https://www.euronews.com/> (дата звернення: 30.10.2025)
20. Hu G. *Eco-Translatology: Towards an Eco-paradigm of Translation Studies*. Cham: Springer Nature, 2020. 248 p.
21. Kramar N. Construction of Agency within Climate Change Framing in Media Discourse: a Corpus-Based Study. *Respectus Philologicus*. 2023. Vol. 43(48). P. 36-48.
22. León Araúz, Pilar, Arianne Reimerink & Pamela Faber Benítez. 2020. Translating environmental texts with EcoLexicCat. *Translating and Communicating Environmental Cultures*, P. 3–42. London/New York: Routledge. URL: https://www.researchgate.net/publication/334334128_Translating_environmental_texts_with_EcoLexiCAT (дата звернення: 25.10.2025).
23. Povoroznyuk R. Strategies and Tactics of Ecotranslation. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*. 2023. P. 112–113. <https://doi.org/10.36074/logos>
24. The Collins Dictionary. URL: www.collinsdictionary.com (дата звернення: 02.11.2025).
25. The Guardian. URL: <https://www.theguardian.com/environment/climate-crisis/all> (дата звернення: 04.11.2025).
26. Venuti L. Strategies of Translation. *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. London & New York: Routledge, 2001. P. 240–244.

References:

1. Alekseiieva L. O. (2009) Vyraszhalni zasoby movy u tekstakh rozmovnoho, khudozhnoho ta publitsystychnoho styliv [Expressive means of language in conversational, artistic and journalistic texts]. Donetsk, 202 p. (in Ukrainian)
2. Bevzo H. A. (2014) Dzherela formuvannia terminolohichnoi systemy ekolohichnoho dyskursu v anhliiskii ta ukrainskii movakh [Sources of terminology formation in ecological discourse in English and Ukrainian]. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho universytetu im. Mykoly Hoholia. Serii: Filolohichni nauky*, vol. 1, pp. 79–84. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzfn_2014_1_18 (accessed November 2, 2025)
3. Bilous N. P., Diachuk L. S., & Novokhatska N. V. (2021) *Praktyka perekladu z anhliiskoi movy* [Practice of translation from English]. Kyiv: KNTEU, 200 p. (in English)
4. Boiko Ya. V. (2024) Terminosystema ekotsydu v ekolohichnomu dyskursi yak problema anhliisko-ukrainskoho perekladu [Terminological system of ecocide in ecological discourse as a problem of English-Ukrainian translation]. *Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka*, vol. 35(74)(6), pp. 87–93. (in Ukrainian)
5. Boichuk K. V. (2009) Mova hazetnykh tekstiv yak zasib vplyvu na chytacha [Language of newspaper texts as a means of influencing the reader]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiia». Serii: Filolohichna*, vol. 11, pp. 135–139. (in Ukrainian)
6. Zhykharieva O. O. (2014) Ekolohichni dyskurs: kohnityvnyi pidkhid [Ecological discourse: cognitive approach]. *Vzaïmodiia odynys movy ta movlennia: komunikatyvno-kohnityvnyi, sotsiokulturnyi, perekladoznavchyi i metodychnyi aspekty: Mizhnarodna naukovo-praktychna konferentsiia* (Kyiv, 2014). Kyiv: NTUU «KPI», pp. 68–71. (in Ukrainian)
7. Zorivchak R. P. (1989) Realii i pereklad (na materialy anhlo-movnykh perekladiv ukrainskoi poezii) [Realia and translation (based on English translations of Ukrainian poetry)]. Lviv: Vydavnytstvo pry Lvivskomu universyteti, 216 p. (in Ukrainian)
8. Karaban V. I. (2004) *Pereklad anhliiskoi naukovoï i tekhnichnoi literatury* [Translation of English scientific and technical literature]. Vinnytsia: Nova knyha, 576 p. (in Ukrainian)
9. Korunets I. V. (2006) *Teoriia i praktyka perekladu (aspekty perekladu)* [Theory and practice of translation (aspect translation)]. Vinnytsia: Nova knyha, 448 p.
10. Kramar N. (2022) *Slovnyk anhlo-movnykh neolohizmiv XXI stolittia* [Dictionary of English neologisms of the 21st century]. Kyiv: NVP «Interservis», 240 p. (in Ukrainian)
11. Maksimov S. Ye. (2012) *Praktychnyi kurs perekladu (anhliiska ta ukrainska movy)* [Practical course of translation (English and Ukrainian)]. Kyiv: Lenvit, 203 p.
12. Netebe M. M. (2015) Stylistychni osoblyvosti publitsystychnoho tekstu [Stylistic features of journalistic texts]. *Informatsiine suspilstvo*, vol. 22, pp. 6–10. (in Ukrainian)

13. Rudenko N. S. (2011) Ekolohichna leksyka yak ob'ekt perekladu: teoretychnyi ta metodolohichniy aspekty [Ecological vocabulary as an object of translation: theoretical and methodological aspects]. *Visnyk LNU imeni Tarasa Shevchenka*, vol. 16(227)(I), pp. 56–60. (in Ukrainian)
14. Semenets O. O. (2013) Linhvoekolohiia ta problemy movnoho vyrazhennia suspilnykh tsinnosti [Linguoecology and problems of linguistic expression of social values]. *Nova filolohiia*, vol. 58, pp. 174–177. (in Ukrainian)
15. Baker M. (2011) In other words: A coursebook on translation. London: Routledge, 332 p.
16. BBC. (2025). Available at: <https://www.bbc.com/> (accessed October 28, 2025)
17. World Bank. (2024, December 5) Climate-smart agriculture: From knowledge to implementation. Available at: <https://www.worldbank.org/en/results/2024/12/05/climate-smart-agriculture-from-knowledge-to-implementation> (accessed October 31, 2025)
18. Dalton D. (2022, October) US / DOE awards \$38 million for used nuclear fuel projects. NucNet. Available at: <https://www.nucnet.org/news/doeawards-usd38-million-for-used-nuclear-fuel-projects-10-2-2022> (accessed October 25, 2025)
19. Euronews. (2025). Available at: <https://www.euronews.com/> (accessed October 30, 2025).
20. Hu G. (2020) Eco-translatology: Towards an eco-paradigm of translation studies. Cham: Springer Nature, 248 p.
21. Kramar N. (2023) Construction of agency within climate change framing in media discourse: a corpus-based study. *Respectus Philologicus*, vol. 43(48), pp. 36–48.
22. León Araúz P., Reimerink A., & Faber Benítez P. (2020) Translating environmental texts with EcoLexicCAT. In *Translating and Communicating Environmental Cultures*, pp. 3–42. London/New York: Routledge. Available at: https://www.researchgate.net/publication/334334128_Translating_environmental_texts_with_EcoLexicCAT (accessed October 25, 2025)
23. Povoroznyuk R. (2023) Strategies and tactics of ecotranslation. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, pp. 112–113. DOI: <https://doi.org/10.36074/logos> (accessed October 25, 2025)
24. The Collins Dictionary. (2025). Available at: <https://www.collinsdictionary.com> (accessed November 2, 2025)
25. The Guardian. (2025). Available at: <https://www.theguardian.com/environment/climate-crisis/all> (accessed November 4, 2025)
26. Venuti L. (2001) Strategies of translation. In *Routledge Encyclopaedia of Translation Studies*, pp. 240–244. London & New York: Routledge.